# การศึกษาความยึดมั่นผูกพันในการเรียนแบบผสมผสาน รายวิชาการพัฒนาหลักสูตร ของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

# A Study on Learning Engagement in Blended Learning on Curriculum Development Subject of Students in Faculty of Education, Suan Sunandha Rajabhat University

**เพียงฤทัย พุฒิคุณเกษม[1*] สุทธิพร แท่นทอง[2] ธีรารัตน์ ทิพย์จรัสเมธา[3] และ สัญสิริ อินอุ่นโชติ[4]**

**Peangreuthai Pudtikunkaseam[1*] Sutthiporn Thanthong[2]**

**Teerarat Tipjaradmetha[3] and Sansiri Inunchot[4]**

Received: July 22, 2023; Revised: April 11, 2024; Accepted: April 18, 2024

**บทคัดย่อ**

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความยึดมั่นผูกพันในการเรียนของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ปีการศึกษา 2565 ที่เรียนรายวิชาพัฒนาหลักสูตร ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชา EDC1104การพัฒนาหลักสูตร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 126 คน ซึ่งผู้วิจัยสุ่มกลุ่มตัวอย่างการวิจัยโดยใช้วิธีสุ่มแบบชั้นภูมิ จากนั้นเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบวัดความยึดมั่นผูกพันในการเรียน จำนวน 18 ข้อ แล้วนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการศึกษาพบว่า ความยึดมั่นผูกพันทางการเรียนของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ปีการศึกษา 2565 ที่เรียนรายวิชาการพัฒนาหลักสูตร ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน มีความยึดมั่นผูกพันของผู้เรียนอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.60, S.D. = 0.63) เมื่อพิจารณาเป็นรายสาขาวิชา พบว่า สาขาวิชาที่มีความยึดมั่นผูกพันของผู้เรียนอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ภาษาไทย ($\overline{X}$ = 3.90, S.D. = 0.51) การศึกษาปฐมวัย ($\overline{X}$ = 3.73, S.D. = 0.64) ภาษาอังกฤษ ($\overline{X}$ = 3.65, S.D. = 0.58) วิทยาศาสตร์ ($\overline{X}$ = 3.62, S.D. = 0.69) สังคมศึกษา ($\overline{X}$ = 3.60, S.D. = 0.62) และ คณิตศาสตร์ ($\overline{X}$ = 3.57, S.D. = 0.71) ส่วนสาขาวิชาที่มีความยึดมั่นผูกพันของผู้เรียนอยู่ในระปานกลาง ได้แก่ คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีทางการศึกษา ($\overline{X}$ = 3.14, S.D. = 0.67)

**คำสำคัญ:** ความยึดมั่นผูกพันในการเรียน, การเรียนแบบผสมผสาน, มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

## ABSTRACT

This research aims to study the learning commitment of students in the Faculty of Education, Suan Sunandha Rajabhat University, in the academic year 2565, who are taking the course "Curriculum Development" using blended learning. The sample used in the study consists of 126 students enrolled in the EDC1104 course during the second semester of the academic year 2565. The researchers selected the sample using the stratified random sampling method. Data were collected using a questionnaire on learning engagement consisting of 18 items. The collected data were then analyzed for frequency, percentage, mean, and standard deviation. The results show that the learning engagement of first-year students in the Faculty of Education, Suan Sunandha Rajabhat University, in the academic year 2565, who were taking the course "Curriculum Development" using blended learning, was at a high level ($\overline{X}$ = 3.60, S.D. = 0.63). When considering the engagement level by academic discipline, it was found that the disciplines with students showing a high level of commitment were Thai language ($\overline{X}$ = 3.90, S.D. = 0.51), early childhood education ($\overline{X}$ = 3.73, S.D. = 0.64), English language ($\overline{X}$ = 3.65, S.D. = 0.58), science ($\overline{X}$ = 3.62, S.D. = 0.69), social studies ($\overline{X}$ = 3.60, S.D. = 0.62), and mathematics ($\overline{X}$ = 3.57, S.D. = 0.71). Meanwhile, the academic discipline with students showing a moderate level of engagement was computer and educational technology ($\overline{X}$= 3.14, S.D. = 0.67).


**Keywords:** learning engagement, academic achievement, Suan Sunandha Rajabhat University


[1*]อาจารย์คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, E-mail: peangrutai.pu@ssru.ac.th (*Corresponding author)

[2]อาจารย์คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, E-mail: sutthiporn.th@ssru.ac.th

[3]อาจารย์คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, E-mail: teerarat.ti@ssru.ac.th

[4]ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โรงเรียนสีตบุตรบำรุง, E-mail: sansiriinunchot@gmail.com

[1*]Lecturer at Faculty of Education, Suan Sunandha Rajabhat University E-mail: peangrutai.pu@ssru.ac.th (*Corresponding author)

[2]Lecturer at Faculty of Education, Suan Sunandha Rajabhat University E-mail: sutthiporn.th@ssru.ac.th

[3]Lecturer at Faculty of Education, Suan Sunandha Rajabhat University E-mail: teerarat.ti@ssru.ac.th

[4] Social Studies Teacher at Sitabutr Bamrung School, E-mail: sansiriinunchot@gmail.com

**บทนำ**

จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 มาอย่างต่อเนื่องและมีความรุนแรงมากขึ้น จึงต้องกำหนดมาตรการป้องกันและควบคุมโรคให้เข้มงวดขึ้น เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการป้องกันและควบคุมโรคและเพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปในแต่ละห้วงเวลา ซึ่งมาตรการดังกล่าวไม่เพียงสร้างผลกระทบในด้านสาธารณสุขและเศรษฐกิจเท่านั้น แต่ยังกระทบต่อภาคการศึกษา สถานศึกษาทุกระดับต้องปรับรูปแบบการเรียนการสอนจากแบบการเผชิญหน้าในชั้นเรียนเป็นการศึกษาที่ต้องประสานทั้งโลกกายภาพและไซเบอร์เข้าด้วยกัน (ทับทิมทอง กอบัวแก้วและคณะ, 2566) โดยใช้แพลตฟอร์มออนไลน์ หรือแบบผสมผสาน และปรับวิธีการวัดและประเมินผลให้สอดคล้องกับสถานการณ์ เพื่อให้การจัดการศึกษามีความต่อเนื่องและไม่ให้เกิดผลกระทบต่อผู้เรียน (กระทรวงศึกษาธการ, 2564) อีกทั้งยังสร้างความท้าทายให้กับผู้สอนในการแสวงการวิธีการและรูปแบบการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์และคุณลักษณะตามที่ต้องการของผู้ใช้บัณฑิต ทั้งนี้การเรียนการสอนแบบผสมผสานทำให้การสังเกตพฤติกรรมและการกระทำต่างๆในการเรียนของนักศึกษาไม่สามารถทำได้มากนัก โดยเฉพาะอย่างยิ่งคุณลักษณะ การยึดมั่นผูกพันในการเรียน (Learning Engagement) ที่แสดงถึงความสนใจ ความรักความเอาใจใส่ในการเรียน การมีส่วนร่วมในการเรียน และเห็นถึงประโยชน์ของการเรียน อันจะนำไปสู่พฤติกรรมการเรียนดี โดยความยึดมั่นผูกพันในการเรียนเป็นคุณลักษณะที่ผู้เรียนมีความสนใจ พึงพอใจ มีพลังในการเรียนรู้ มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้สอนและเพื่อนร่วมชั้นเรียน มีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ต่างๆ รวมทั้งอุทิศตนให้กับการเรียนเพื่อให้เกิดความรู้และทักษะทางวิชาการ เหล่านี้ล้วนแล้วแต่เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความสำเร็จในการศึกษา โดยองค์ประกอบของการยึดมั่นผูกพันในเรียนมี 3 องค์ประกอบหลักๆ (Sharma & Bhaumik, 2013) คือ 1) ความมีพลังในการเรียน 2) การอุทิศให้กับการเรียน และ 3) ความยึดมั่นกับการเรียน

จากการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบผสมผสาน โดยเฉพาะรูปแบบออนไลน์ ที่ผู้สอนได้ใช้แพลตฟอร์มในการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ Google Classroom, Google Meet, Zoom, Microsoft Teams, Moodle เป็นต้น ผู้วิจัยพบว่ารูปแบบดังกล่าวมีอุปสรรคต่อผู้เรียนในด้านความกระตือรือร้นในการเรียน เนื่องจากการนั่งเรียนคนเดียวผ่านหน้าจอไม่มีเพื่อนๆที่คอยสร้างบรรยากาศของการเรียน อีกทั้งการทำกิจกรรมกลุ่มที่ต้องเป็นรูปแบบออนไลน์ทำให้ขาดประสิทธิภาพ ขาดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และขาดปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนและผู้สอน ไม่มีสมาธิในการเรียน เนื่องจากมีสิ่งดึงดูดความสนใจและเสียงรบกวน ผู้เรียนต้องใช้ความพยายามมากขึ้นในการทำความเข้าใจและติดตามเนื้อหา เนื่องจากไม่มีผู้สอนคอยกำกับดูแลอย่างใกล้ชิดเหมือนการเรียนในห้องเรียนแบบปกติ ส่งผลให้ผู้เรียนสูญเสียโอกาสในการเรียนรู้ไปโดยไม่รู้ตัว และอาจส่งผลโดยตรงกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (พสุ เดชะรินทร์, 2564)

จากสภาพการณ์ข้างต้น การเรียนการสอนแบบออนไลน์โดย หากไม่มีการดูแลกำกับเหมือนการเรียนในห้อง ผลลัพธ์การเรียนรู้ก็จะต่ำลงอย่างแน่นอน โดยเฉพาะอุปสรรคสำคัญก็คือความมุ่งมั่นตั้งใจเรียนอย่างมีวินัย (วรากรณ์ สามโกเศศ, 2563) ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีการเรียนรู้แบบผสมผสาน สามารถช่วยแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้ เพราะการจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีการเรียนรู้แบบผสมผสานเป็นการบูรณาการกระบวนการเรียนรู้ระหว่างการเรียนการสอนแบบเผชิญหน้าในชั้นเรียนกับการเรียนการสอนผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ออนไลน์ ซึ่งมีหลากหลายรูปแบบและวิธีการ ทำให้สามารถสร้างแรงจูงใจในการเรียนให้แก่ผู้เรียนได้หลากหลายรูปแบบ รวมทั้งยังช่วยให้ผู้เรียนและผู้สอนมีปฏิสัมพันธ์ทางตรงระหว่างกัน ผู้เรียนทุกคนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นได้อย่างเท่าเทียมกัน และมีโอกาสในการสะท้อนคิดอย่างลึกซึ้ง ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างไม่มีข้อจำกัดในด้านเวลาและสถานที่ โดยผู้เรียนจะต้องพยายามแสวงหาความรู้ เชื่อมโยงความรู้ไปสู่การปฏิบัติ และนำไปใช้ชีวิตประจำวันได้ ส่งผลต่อการพัฒนาพฤติกรรมการเรียนของผู้เรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สอดคล้องกับ Carini, Kuh, and Klein (2006) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการเชื่อมโยงระหว่างความยึดมั่นผูกพันของนักศึกษาและการเรียนรู้ของนักศึกษาระดับปริญญาตรีจำนวน 1,352 คน พบว่าความยึดมั่นผูกพันของนักศึกษามีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเรียนรู้ของนักศึกษาและ

ส่งผลในทางบวกต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เช่นเดียวกับ Amrai et al. (2011) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจทางวิชาการและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา จำนวน 252 คน พบว่า การมีแรงจูงใจทางวิชาการสามารถทำนายและอธิบายความแปรปรวนของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนได้ ซึ่งแรงจูงใจนี้เป็นกระบวนการหนึ่งซึ่งทำให้นักเรียนเกิดความยึดมั่นผูกพัน และ Blasco-Arcas et al. (2013) ที่ศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของการเรียนรู้ร่วมกันโดยใช้คอมพิวเตอร์ในชั้นเรียนและความยึดมั่นผูกพันในการบรรลุผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาระดับปริญญาตรีจำนวน 198 คน พบว่าความยึดมั่นผูกพันในการเรียนส่งผลในทิศทางบวกต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา โดยมีขนาดอิทธิพลเท่ากับ .22

งานวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเพื่อตอบคำถามว่าการจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีการเรียนรู้แบบผสมผสานสามารถช่วยเพิ่มระดับการยึดมั่นผูกพันในการเรียนของผู้เรียนให้สูงขึ้นได้หรือไม่ เพื่อตอบสนองแนวทางการจัดการเรียนรู้วิถีใหม่บนฐานของนวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัล อีกทั้งนำผลการวิจัยไปใช้ต่อยอดวางแผนพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และยังจะเป็นประโยชน์แก่ผู้สอนอื่น ๆ ที่จะนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ต่อไปอีกด้วย

## วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาความยึดมั่นผูกพันในการเรียนของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ปีการศึกษา 2565 ที่เรียนรายวิชาพัฒนาหลักสูตร ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน

## วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัยมีขั้นตอนดังนี้

**1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง**

ประชากรในการวิจัย คือ นักศึกษาชั้นปีที่ 1 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชา EDC1104 การพัฒนาหลักสูตร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 204 คน จากนั้นผู้วิจัยได้เลือกใช้การคำนวณขนาดตัวอย่างจากสูตรของ Daniel (2010) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 126 คน ดังนี้

$$\text{สูตร} \quad n = \frac{NZ^2\ 2\ \alpha/2\ P(1-P)}{(N-1)d^2 + Z^2\alpha/2\ P(1-P)}$$

โดยที่ n คือ ขนาดตัวอย่าง

N คือ จำนวนประชาการที่ใช้คำนวณวิจัย

$\alpha/2$ คือ ค่ามาตรฐานภายใต้เส้นโค้งปกติที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05 เท่ากับ 1.96

P คือ ค่าสัดส่วนของประชากร เท่ากับ 0.30 (ร้อยละ 30)

d คือ ค่าความคาดเคลื่อนสูงสุดที่ยอมรับได้กำหนดเท่ากับ 0.05

จากสูตรข้างต้นนำมาใช้ในการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา สามารถนำมาแทนค่าลงในสูตรได้ดังนี้

$$n = \frac{(204)(1.96)^2\,(0.30)(1-0.30)}{(204-1)(0.05)^2 + (1.96)^2(0.30)(1-0.30)}$$

$$= \frac{(204)(3.84)\,(0.30)(0.70)}{(203)(0.0025) + (3.84)(0.30)(0.70)}$$

$$= \frac{164.5056}{1.3106}$$

$$= 125.519 \approx 126 \text{ คน}$$

ผู้วิจัยได้เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) และคำนวณสัดส่วนตามขนาดของแต่ละสาขาวิชา จากทั้งหมด 7 สาขาวิชา สุ่มได้สาขาวิชาละ 18 คน รวมเป็นจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 126 คน

**2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย**

เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบวัดความยึดมั่นผูกพันในการเรียน ซึ่งผู้วิจัยได้ประยุกต์จากแบบวัดลักษณะผู้เรียนของทิพย์อาภา กลิ่นคำหอม (2556) โดยนำข้อคำถามมาปรับใช้ให้เข้ากับบริบทในการเรียนการสอนรายวิชาการพัฒนาหลักสูตร จึงมีรายละเอียดของขั้นตอนในการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดนิยามเชิงปฏิบัติการ

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำข้อมูลที่ได้มากำหนดองค์ประกอบของตัวแปรที่ต้องการวัดนิยามเชิงปฏิบัติการและกรอบแนวคิดในการวิจัย

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างตารางกำหนดพฤติกรรมที่ต้องการวัด และจำนวนข้อคำถามของแบบสอบถาม

ผู้วิจัยนำนิยามเชิงปฏิบัติการจากขั้นตอนที่ 1 มาสร้างตารางกำหนดพฤติกรรมที่ต้องการวัด และจำนวนข้อคำถามตามโครงสร้างของตัวแปรที่ต้องการวัด รายละเอียดดังตารางที่ 1

**ตารางที่ 1** โครงสร้างเนื้อหาของแบบวัดความยึดมั่นผูกพันกับการเรียน

| ตัวแปร | องค์ประกอบที่วัด | จำนวนข้อ | ข้อที่ |
|---|---|---|---|
| ความยึดมั่นผูกพันในการเรียน | ความมีพลังในการเรียน | 6 | 1-6 |
| | การอุทิศให้กับการเรียน | 6 | 7-12 |
| | ความยึดมั่นกับการเรียน | 6 | 13-18 |
| **รวม** | | **18** | |

ขั้นตอนที่ 3 ตรวจสอบคุณภาพแบบวัดความยึดมั่นผูกพันทางการเรียน

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างข้อคำถาม โดยทำการศึกษางานวิจัยและปรับข้อคำถามให้ตรงกับนิยามเชิงปฏิบัติการตามโครงสร้างเนื้อหาที่ต้องการวัด จากนั้นนำข้อคำถามที่สร้างขึ้นมาปรับใช้ให้เข้ากับบริบทในการเรียนการสอนแบบผสมผสาน เมื่อออกแบบแล้วจึงให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Index of item objective congruence: IOC) โดยพบว่าข้อคำถามมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67- 1.00 ซึ่งผ่านเกณฑ์ที่ระดับ 0.50 ทุกข้อคำถาม จากนั้นทดสอบค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดโดยนำไปใช้กับนักศึกษาสาขาคณิตศาสตร์ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 20 คน แล้วคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach’s Alpha Coefficient) ได้เท่ากับ 0.98 ซึ่งผ่านเกณฑ์ที่ระดับ 0.70 จึงสามารถนำข้อคำถาม

มาใช้ได้ และค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.32 – 0.64 แสดงว่าแบบวัดความยึดมั่นผูกพันกับการเรียนที่สร้างขึ้นมีคุณภาพเหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนที่ 4 จัดเตรียมแบบวัดความยึดมั่นผูกพันทางการเรียน

ผู้วิจัยจัดทำแบบวัดความยึดมั่นผูกพันทางการเรียนในรูปแบบสำรวจออนไลน์โดยใช้โปรแกรม Google Form

**3. การเก็บรวบรวมข้อมูล**

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

3.1 ผู้วิจัยประสานผู้บริหาร คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา และคณาจารย์ผู้สอนรายวิชา EDC1104 การพัฒนาหลักสูตร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 ทั้ง 7 คน / 7 สาขา เพื่อขอเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย

3.2 หลังเสร็จสิ้นการเรียนการสอนรายวิชา EDC1104 การพัฒนาหลักสูตร ภาคเรียนที่ 2 การศึกษา 2565 แล้ว ผู้วิจัยส่งลิงค์แบบวัดความยึดมั่นผูกพันในการเรียนแก่นักศึกษาแต่ละสาขา โดยกำหนดให้นักศึกษาเข้าไปตอบแบบวัดภายในระยะ 3 สัปดาห์

3.3 เมื่อครบกำหนดระยะเวลาตอบแบบวัด ผู้วิจัยพบว่ามีนักศึกษาตอบแบบวัดครบตามจำนวนที่ต้องการ คิดเป็นร้อยละ 100 จึงเตรียมนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติและสรุปผลการวิจัยต่อไป

**4. การวิเคราะห์ข้อมูล**

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบ และค่าคะแนนความยึดมั่นผูกพันในการเรียน โดยใช้สถิติเชิงบรรยาย ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จากนั้นแปลความหมายหรือตัดสินระดับความยึดมั่นผูกพันในการเรียน โดยใช้เกณฑ์ในการแปลความหมาย ซึ่งมีรายละเอียดดังตารางที่ 2 (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 105)

**ตารางที่ 2** เกณฑ์การประเมินความยึดมั่นผูกพันในการเรียน

| ค่าเฉลี่ย | แปลความหมาย |
|---|---|
| 4.21 – 5.00 | มีความยึดมั่นผูกพันในระดับ มากที่สุด |
| 3.41 – 4.20 | มีความยึดมั่นผูกพันในระดับ มาก |
| 2.61 – 3.40 | มีความยึดมั่นผูกพันในระดับ ปานกลาง |
| 1.81 – 2.60 | มีความยึดมั่นผูกพันในระดับ น้อย |
| 1.00 – 1.80 | มีความยึดมั่นผูกพันในระดับ น้อยที่สุด |

## ผลการวิจัย

**ตารางที่ 3** ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความยึดมั่นผูกพันในการเรียนของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา หลังการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน จำแนกเป็นสาขาวิชา

| สาขาวิชา | ความมีพลังในการเรียน | การอุทิศให้กับการเรียน | ความยึดมั่นกับการเรียน | $\bar{x}$ | S.D. |
|---|---|---|---|---|---|
| สังคมศึกษา | 3.80 | 3.60 | 3.42 | **3.60** | **0.62** |
| วิทยาศาสตร์ทั่วไป | 3.84 | 3.56 | 3.46 | **3.62** | **0.69** |
| ภาษาอังกฤษ | 3.86 | 3.49 | 3.58 | **3.65** | **0.58** |

**ตารางที่ 3** (ต่อ)

| สาขาวิชา | ความมีพลังในการเรียน | การอุทิศให้กับการเรียน | ความยึดมั่นกับการเรียน | $\overline{x}$ | S.D. |
|---|---|---|---|---|---|
| ภาษาไทย | 4.18 | 3.77 | 3.77 | **3.90** | **0.51** |
| การศึกษาปฐมวัย | 3.73 | 3.69 | 3.77 | **3.73** | **0.64** |
| คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีทางการศึกษา | 3.00 | 3.19 | 3.21 | **3.14** | **0.67** |
| คณิตศาสตร์ | 3.83 | 3.45 | 3.42 | **3.57** | **0.71** |
| **$\overline{x}$ รวมรายด้าน** | **3.75** | **3.54** | **3.52** | **3.60** | |
| **S.D. รวมรายด้าน** | **0.69** | **0.72** | **0.64** | | **0.63** |

จากตาราง 3 พบว่าความยึดมั่นผูกพันในการเรียนของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา หลังการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน มีค่าเฉลี่ยรวม เท่ากับ 3.60 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.63 สาขาวิชาที่มีค่าเฉลี่ยรวมสูงที่สุด เท่ากับ 3.90 คือสาขาวิชาภาษาไทย และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.51 ส่วนสาขาวิชาที่มีค่าเฉลี่ยรวมต่ำที่สุด เท่ากับ 3.14 คือสาขาวิชาคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีทางการศึกษา และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.67 อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาเป็นองค์ประกอบค่าเฉลี่ยรวมรายด้านความมีพลังในการเรียน มีค่าเท่ากับ 3.75 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.69 ด้านการอุทิศให้กับการเรียน มีค่าเฉลี่ยรวม เท่ากับ 3.54 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.72 และด้านความยึดมั่นกับการเรียน มีค่าเฉลี่ยรวม เท่ากับ 3.52 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.64 และเมื่อพิจารณารายสาขาวิชาพบว่าด้านความมีพลังในการเรียนค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สาขาวิชาภาษาอังกฤษ เท่ากับ 3.86 สาขาวิชาคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีทางการศึกษา มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด เท่ากับ 3.00 ด้านการอุทิศให้กับการเรียนสูงสุด คือ สาขาวิชาภาษาไทย เท่ากับ 3.77 สาขาวิชาคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีทางการศึกษา มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด เท่ากับ 3.19 และด้านความยึดมั่นผูกพันกับการเรียนสูงสุด คือ สาขาวิชาภาษาไทย เท่ากับ 3.77 และสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย เท่ากับ 3.77 สาขาวิชาคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีทางการศึกษา มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด เท่ากับ 3.21

ทั้งนี้ ผู้วิจัยนำค่าเฉลี่ยมาวิเคราะห์เพื่อจำแนกระดับความยึดมั่นผูกพันในการเรียนของนักศึกษา ซึ่งมีรายละเอียดดังตารางที่ 4

**ตารางที่ 4** ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลประเมินความยึดมั่นผูกพันในการเรียน ของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ปีการศึกษา 2565 หลังเรียนรายวิชาพัฒนาหลักสูตร ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน จำแนกเป็นสาขาวิชา

| สาขาวิชา | ระดับความยึดมั่นผูกพัน | | แปลผล |
|---|---|---|---|
| | $\overline{X}$ | S.D. | |
| สังคมศึกษา | 3.60 | 0.62 | **มาก** |
| วิทยาศาสตร์ | 3.62 | 0.69 | **มาก** |
| ภาษาอังกฤษ | 3.65 | 0.58 | **มาก** |
| ภาษาไทย | 3.90 | 0.51 | **มาก** |
| การศึกษาปฐมวัย | 3.73 | 0.64 | **มาก** |
| คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีทางการศึกษา | 3.14 | 0.67 | **ปานกลาง** |

**ตารางที่ 4** (ต่อ)

| สาขาวิชา | ระดับความยึดมั่นผูกพัน | | แปลผล |
|---|---|---|---|
| | $\bar{X}$ | S.D. | |
| คณิตศาสตร์ | 3.57 | 0.71 | **มาก** |
| **ค่าเฉลี่ยรวม** | **3.60** | **0.63** | **มาก** |

จากตารางที่ 4 พบว่า ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลประเมินความยึดมั่นผูกพันในการเรียนของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ จำแนกเป็นสาขาวิชา โดยค่าเฉลี่ยรวม พบว่า ความยึดมั่นผูกพันของผู้เรียนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.60, S.D. = 0.63) เมื่อพิจารณาเป็นรายสาขาวิชา พบว่า สาขาวิชาที่มีความยึดมั่นผูกพันของผู้เรียนอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ภาษาไทย ($\bar{X}$ = 3.90, S.D. = 0.51) การศึกษาปฐมวัย ($\bar{X}$ = 3.73, S.D. = 0.64) ภาษาอังกฤษ ($\bar{X}$ = 3.65, S.D. = 0.58) วิทยาศาสตร์ ($\bar{X}$ = 3.6/, S.D. = 0.69) สังคมศึกษา ($\bar{X}$ = 3.60, S.D. = 0.62) และ คณิตศาสตร์ ($\bar{X}$ = 3.57, S.D. = 0.71) ส่วนสาขาวิชาที่มีความยึดมั่นผูกพันของผู้เรียนอยู่ในระปานกลาง ได้แก่ คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีทางการศึกษา ($\bar{X}$ = 3.14, S.D. = 0.67)

## สรุปผลและอภิปรายผล

จากผลการศึกษาความยึดมั่นผูกพันในการเรียนของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ปีการศึกษา 2565 ที่เรียนรายวิชาการพัฒนาหลักสูตร ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน พบว่า ความยึดมั่นผูกพันของผู้เรียนอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยรวม เท่ากับ 3.60 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.63 เมื่อพิจารณาเป็นรายสาขาวิชา พบว่า สาขาวิชาที่มีนักศึกษาส่วนใหญ่มีความยึดมั่นผูกพันกับการเรียนในระดับมาก มีจำนวน 6 สาขา ได้แก่ ภาษาไทย การศึกษาปฐมวัย ภาษาอังกฤษ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา และ คณิตศาสตร์ ทั้งนี้เนื่องจากเนื่องจากการจัดการเรียนการสอนรายวิชาการพัฒนาหลักสูตรในรูปแบบผสมผสาน จะมีการสอนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติควบคู่กันไป ในส่วนของภาคทฤษฎีจะมุ่งเน้นไปที่การสอนในรูปแบบออนไลน์ โดยผู้สอนของทุกสาขาวิชาจะร่วมกันออกแบบและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนออนไลน์อย่างเป็นระบบ มีขั้นตอนที่ชัดเจน และดำเนินการตามขั้นตอนที่วางไว้ มีการสร้างบทเรียนที่เข้าใจง่ายต่อการศึกษาควบคู่กับสื่อการสอนที่หลากหลาย เช่น สื่อวีดีโอ สื่อ Infographic เกมแอปพลิเคชั่น เป็นต้น เพื่อดึงดูดและกระตุ้นให้เกิดความสนใจในการเรียนรู้ มีแบบฝึกทักษะระหว่างเรียน ช่วยทำให้ผู้เรียนเข้าใจได้ง่าย และสามารถเรียนรู้ได้ตลอดเวลา ในส่วนของภาคปฏิบัติจะจัดการเรียนการสอนรูปแบบเผชิญหน้าในชั้นเรียน โดยนักศึกษาแต่ละกลุ่มจะได้สร้างโรงเรียนของตนเอง พร้อมทั้งออกแบบและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา สังเกตได้ว่าเมื่อถึงคาบเรียนที่ต้องฝึกปฏิบัติในห้องเรียน นักศึกษาจะมาเรียนอย่างพร้อมเพรียงและครบตามจำนวนสมาชิก อีกทั้งการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆร่วมกันภายในห้องเรียน นักศึกษาจะมีความความสุข มีความกล้าในการซักถาม แสดงความคิดเห็น และมีความคืบหน้าของงานที่ได้รับมอบหมายอย่างมีคุณภาพ ดังที่ Barkley (2010) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบหลักของความยึดมั่นผูกพันในการเรียน ประกอบไปด้วย 2 ส่วน ได้แก่ แรงจูงใจ (Motivation) และการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) สอดคล้องกับ Skinner & Belmont (1993) ที่ได้อภิปรายพื้นฐานของการเรียนรู้โดยมีความผูกพันไว้ว่า หากผู้เรียนมีความยึดมั่นผูกพันในการเรียนรู้ ผู้เรียนจะเกิดแรงจูงใจ อันส่งผลให้กระบวนการเรียนรู้จะดำเนินไปอย่างรวดเร็วและประสบความสำเร็จ

อย่างไรก็ตามผลการศึกษาวิจัยพบว่าอีก 1 สาขาวิชา ได้แก่ คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีทางการศึกษา นักศึกษาส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยความยึดมั่นผูกพันในการเรียนในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นผลมากจาก นักศึกษาแต่ละสาขาวิชาไม่ได้รับการจัดการเรียนการสอนรายวิชาการพัฒนาหลักสูตรด้วยการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานจากอาจารย์ผู้สอนคนเดียวกัน กล่าวคือ

อาจารย์ผู้สอนรายวิชาการพัฒนาหลักสูตร คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ปีการศึกษา 2565 มีจำนวน 7 คน แต่ละคนรับผิดชอบสอนนักศึกษาต่างสาขากัน ฉะนั้นประสิทธิภาพในการสอนหรือความเชี่ยวชาญในการถ่ายทอดความรู้ รวมถึงการให้คำแนะนำช่วยเหลือผู้เรียนในการเรียนรู้ผ่านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบผสมสานของอาจารย์แต่ละคนจึงไม่เท่ากัน และอาจส่งผลต่อความยึดมั่นผูกพันทางการเรียนของนักศึกษาต่างกัน ดังที่ สุรศักดิ์ หอมอ่อน (2546) กล่าวว่า ความสามารถในการสอน หรือยุทธวิธีการสอน ตลอดจนลักษณะหรือพฤติกรรมต่าง ๆ ของครูมีผลต่อความสำเร็จทางการเรียนการสอนตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ สอดคล้องกับ สุทธิพร แท่นทอง (2563) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในบางเรื่อง/เนื้อหา ของผู้เรียนบางคน หากขาดการชี้แนะ ดูแล หรือช่วยเหลือจากผู้สอน อาจทำให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้ไม่เต็มศักยภาพการ นอกจากนี้ปัจจัยอีกประการหนึ่งอาจเนื่องมาจากความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษากับอาจารย์ผู้สอน ความสัมพันธ์กับเพื่อน และ/หรือความสัมพันธ์กับครอบครัวของนักศึกษาแต่ละสาขานั้นมีความแตกต่างกัน เพราะความสัมพันธ์ดังกล่าวมีอิทธิพลต่อความยึดมั่นผูกพันทางการเรียนของผู้เรียนได้ ดังที่ วรพิชชา เวชวิริยกุล และคณะ (2563) ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับโมเดลองค์ประกอบของความยึดมั่นผูกพันทางการเรียนของนักเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษา พบว่าค่าความเชื่อมั่นของความยึดมั่นผูกพันทางการเรียนกับความสัมพันธ์กับครูและโรงเรียน ความสัมพันธ์กับครอบครัว และความสัมพันธ์กับเพื่อนนั้นอยู่ในระดับสูง (r มีค่าระหว่าง .54 ถึง .77) จึงทำให้พบว่ามีบางสาขาวิชาที่นักศึกษาส่วนใหญ่มีความยึดมั่นผูกพันในการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง

## ข้อเสนอแนะ

### ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. การพัฒนาความยึดมั่นผูกพันในการเรียน หากพิจารณาเป็นรายสาขาวิชาแล้วพบว่า นักศึกษาสาขาวิชาคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีทางการศึกษามีความยึดมั่นผูกพันกับการเรียนในระดับปานกลาง โดยหัวหน้ารายวิชาหรือผู้สอนประจำสาขาสามารถนำผลการวิจัยไปวางแผนในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ หรือจัดหลักสูตรอบรมผู้สอนในรายวิชาให้มีความรู้ความเข้าใจและทักษะการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานมากยิ่งขึ้น เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนดำเนินไปในแนวทางเดียวกันอย่างมีประสิทธิภาพ

2. กิจกรรมบางกิจกรรมอาจไม่เหมาะกับนักศึกษาทุกคน เนื่องจากนักศึกษาแต่ละคนนั้นมีรูปแบบการเรียนรู้ที่แตกต่างกันไป (Individual Differences) ดังนั้นจึงควรมีการสำรวจความคิดเห็นของผู้เรียนรายบุคคลที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน และแบบสังเกตการณ์จากครูผู้สอน

### ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรนำผลที่ได้จากงานวิจัยไปวิจัยเชิงพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนเพื่อสร้างความยึดมั่นผูกพันในการเรียน

2. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความยึดมั่นผูกพันในการเรียน

## เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2564). *ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรการป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID - 19).* สืบค้น 16 กรกฎาคม 2564, จาก https://moe360.blog/.

ทับทิมทอง กอบัวแก้ว, เกริกเกียรติ กอบัวแก้วและสมเกียรติ กอบัวแก้ว. (2566). รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบไฮบริดที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการพัฒนาสื่อนวัตกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาชีพครู. *วารสารวิชาการ ครุศาสตร์สวนสุนันทา, 7*(1), 3.

ทิพย์อาภา กลิ่นคำหอม. (2556). *โมเดลเชิงสาเหตุของความยึดมั่นผูกพันของผู้เรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่เกิดจากอิทธิพลของครู* [วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิตไม่ได้ตีพิมพ์]. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น*. สุวีริยาสาส์น.

พสุ เดชะรินทร์. (2564). *การเรียนรู้ที่สูญเสียไป*. สืบค้น 28 กรกฎาคม 2564, จาก https://www.bangkokbiznews .com/blogs/ columnist/127085.

วรพิชชา เวชวิริยกุล และคณะ. (2563). การวิเคราะห์องค์ประกอบและโปรไฟล์แฝงของความยึดมั่นผูกพันของผู้เรียน. *วารสารศึกษาศาสตร์ มสธ*., *13*(1), 83-97.

วรากรณ์ สามโกเศศ. (2563). *เรียน online ต่างกับเรียนในชั้นเรียน กรุงเทพธุรกิจ*. สืบค้น 28 กรกฎาคม 2564, จาก https://doh.hpc.go.th/bs/topicDisplay.php?id=401.

สุทธิพร แท่นทอง. (2563). ทฤษฎีและการเรียนรู้ในโลกยุคดิจิทัล: ทฤษฎีเชื่อมโยงความรู้และการเรียนรู้แบบผสมผสาน. *วารสารวิชาการ ครุศาสตร์สวนสุนันทา*, *14*(1), 12.

สุรศักดิ์ หอมอ่อน. (2546). *การวิเคราะห์องค์ประกอบประสิทธิภาพการสอนของครูคณิตศาสตร์ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสามัญศึกษา จังหวัดนครพนม*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิตไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

Amrai, K., Motlagh, S. E., Zalani, H. A., & Parhon, H. (2011). The relationship between academic motivation and academic achievement students. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, *15*, 399-402.

Barkley,E.F. (2010). *Student engagement techniques: A handbook for college teachers*. Jossey- Bass.

Blasco-Arcas, L., Buil, I., Hernández-Ortega, B., & Sese, F. J. (2013). Using clickers in class. The role of interactivity, active collaborative learning and engagement in learning performance. *Computers & Education*, *62*, 102-110.

Carini, R.M., Kuh, G.D., & Klein, S.P. (2006). Student engagement and student learning: Testing the linkages. *Research in Higher Educaation*, *47*, 1-32.

Daniel W.W. (2010). *Biostatistics: Basic concepts and methodology for the health sciences*. John Wiley & Sons.

Sharma, B.R., & Bhaumik, P.K. (2013). Student engagement and its predictors: An exploratory study in an Indian business school. *Global Business Review*, *14*(1), 25-42.

Skinner, E.A., & Belmont, M.J. (1993). Motivation in the classroom: Reciprocal effects of teacher behavior and student engagement across the school year. *Journal of Educational Psychology*, *85*(4), 571-581.